

Pirî Mehmed Paşa Camii'nin harim kısmından bir görünüş

dır. Her iki mekânın kuzeyde son cemaat yerine ve güneyde dışa açılan pencereleri vardır. Harimde ve son cemaat yerinde kubbe içlerinde, kemerlerde, duvarlarda ve özellikle pencere çevrelerinde son yıllarda yenilenmiş kalem işleri mevcuttur. Ana kubbenin merkezinde "Âyetü'l-kürsî" bulunmaktadır.

Kuzeybatı köşesindeki tek şerefeli ve cami içinden geçilen minarenin kaidesi ilk döneme aittir, üst tarafı ise XVIII. yüzyılda yeniden yapılmıştır. Bu işler, son cemaat yerinde kapının sağında ve solunda yer alan tamir kitâbelerinde belirtildiğine göre külliye'nin mütevellisi Sâdeddin Bey tarafından 1179'da (1765-66) gerçekleştirilmiştir. Pirî Mehmed Paşa Camii'nin mimarının kim olduğu kesin olarak bilinmemektedir. Cümle kapısında yer alan 937 (1530-31) tarihli inşa kitâbesi Acem (Esir) Ali'nin başmimarlık görevinde olduğu zamana rastlanmaktadır.

Sıbyan mektebi caminin doğusunda alçak duvarlarla çevrili bir bahçe içinde yer alan kareye yakın planlı iki katlı binadır; tamamen kesme taştan inşa edilen yapının üstü kiremitli bir çatı ile örtülüdür. Sıbyan mektebinin bahçesinde kuzeybatı köşesinde, caminin kuzeydoğu köşesi yakınında bugün müezzinler odası olarak kullanılan muvakkithâne yer almaktadır. Kare planlı olan yapı kesme taştan inşa edilmiştir. Vakfiyede imaret hanı olarak zikredilen bina, avlunun doğu cephesi boyunca çarşı kapısından kuzey-doğu köşesine kadar uzanmaktadır ve 13 x 47 m. ebadında dikdörtgen bir plana sahiptir. Moloz taştan inşa edilmiş ve kiremit bir çatı ile örtülmüştür. Pirî Mehmed Paşa, Silivri kasabasındaki on dükkânı vakfetmiş olup belgelere göre bunlardan ikisi imaret hanı adıyla bilinen bu ahırın önünde yer almaktaydı. 1313'te (1895-96) tamir edildiği bili-

nen dükkânların yerinde şimdi yeni dükkânlar vardır.

Günümüze ulaşmayan imaret yapıları avlunun içinde ve batı tarafında bulunmaktaydı. Vakfiyeye göre misafirhane, yemekhane, mutfak, kiler, fırın ve odunluk bölümleri yanında bir de ahır mevcuttu. Avlunun kuzeyinde medrese yer almaktaydı. İmaretin yakınında yapılan bu medresede talebenin oturması için hücreler vardı. Medresenin bulunduğu kesimde yetim çocuklar için mektep inşa ettirilmişti. Bu mektepte bir muallim ve bir kalfa görev yapıyordu. Medreseye ise bir müderris tayin edilmiş ve talebe sayısının ondan fazla olmaması şart koşulmuştu. Mektebin arkasında avluya bitişik olan dükkânlarla imaret hanına bitişik dükkânlar bugün mevcut değildir.

Avlunun ortasındaki set üstünde caminin tam mihrap eksenindeki şadırvanın üzerini örten çinkodan piramidal küllâh ve bunu taşıyan sekiz kare sütun orijinal olmayıp 1966-1971 yıllarındaki onarımlar sırasında yapılmış, böylece merkezdeki onaltıgen fiskiyeli havuz ve çeşmelerin dışarıya sekiz eşit aralıkla açılması sağlanmıştır. Şadırvanın orijinal halinin de bu şekilde olduğu tahmin edilebilir. Cami avlusunu çeviren müstemilât yapısının bazı gözleri yıktırılarak yerlerine yüksek binalar yapılmış, bu da külliye'nin bütünlüğünü bozmuştur.

Vaktiyle avlunun içinde geniş bir alana yayılan hazîre, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün onarımları sırasında küçük bir alan içerisine alınarak derli toplu bir hale getirilmiştir. Etrafı bir duvarla sınırlandırılan 12 x 23 m. ebadındaki mezarlığın üstü açıktır. Caminin kible tarafındaki bu mezarlıkta mezar taşları ve lahitler dikkat çekmektedir. Mezarlığın kuzeybatı köşesinde

Pirî Mehmed Paşa'nın ve onun yanında oğlu Muhyiddin Mehmed Râşid Efendi'nin sandukaları yer almaktadır.

BİBLİYOGRAFYA :

Defter, VGMA, nr. 1991/9; Rifkî Melûl Meriç, *Mimar Sinan, Hayatı, Eserleri I: Mimar Sinan'ın Hayatına, Eserlerine Dair Metinler*, Ankara 1965, s. 25; *Cumhuriyet'in 50. Yılında Vakıflar*, Ankara 1973, s. 27; Tayfun Akkaya, *Selymbria (=Silivri)'nin Tarih İçindeki Gelişimi ve Eski Eserleri* (doktora tezi, 1984), İÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, s. 223-265, 313; a.mlf., "Silivri'de Bir Osmanlı Abidesi Pirî Mehmed Paşa Camii ve Külliyesi", *STAD*, sy. 5 (1989), s. 43-48; Oktay Aslanapa, *Osmanlı Devri Mimarisi*, İstanbul 1986, s. 175-178; Ahmet Sacit Açıkgözoğlu, *Osmanlı Abidesi Mihrab Önü Mekanı* (doktora tezi, 2002), MÜ Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, s. 32-35; Abdülkadir Erdoğan, "Silivri ve Konya", *Konya*, sy. 12, Konya 1937, s. 740; İsmail Eren, "Rüçer Yosip Boşkovici'nin 1762 Tarihli İstanbul-Lehistan Seyahatine Ait Hatıra Defteri", *TD*, XII/16 (1961), s. 92; Semavi Eyice, "İlk Osmanlı Devrinin Dinî-İçtimai Bir Müessesesi: Zâviyeler ve Zâviyeli Camiler", *İFM*, XXIII/1-2 (1962-63), s. 47-48, plan, s. 78, nr. 55; Emine Naza, "Pirî Mehmed Paşa Külliyesi", *DBİst.A*, VI, 251.

TAYFUN AKKAYA

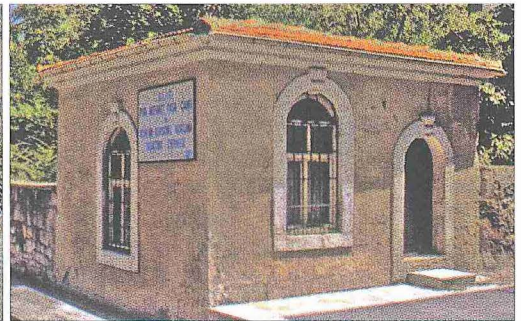
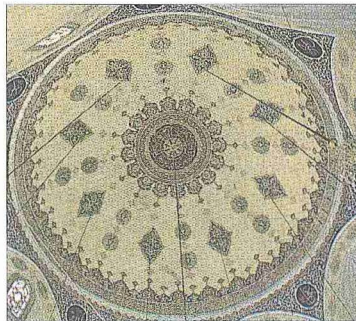
PİRİ REİS

(ö. 960/1553)

Kitâb-ı Bahriyye müellifi,
ünlü Osmanlı haritacı
ve denizcisi.

Pirî Muhyiddin b. Hacı Mehmed, Gelibolu'da dünyaya geldi. Amcası Kemal Reis'le beraber bulunduğu yıllar dikkate alınarak 1470 civarında doğduğu ileri sürülebilir. Hayatına dair bilgiler daha çok *Kitâb-ı Bahriyye*'de kendisiyle ilgili beyanlara dayanır. Burada anlattığına göre Kemal Reis'le birlikte Venedik'e ait kale ve sahiller başta olmak üzere bütün Akdeniz'de korsanlık yaptı ve daha sonra devlet hizmetine gir-

Pirî Mehmed Paşa Camii'nin kubbe içi ile muvakkithânesi

di. Bu faaliyetleri sırasında Toulon'un güneydoğusundaki İzledare / Üçadalar yakınında üç tüccar gemisine (barça) el koyup Tunus'ta sattılar ve Mayorka adası yakınlığında bir gözcü kalesi aldılar. Sicilya'nın batısındaki Terranova (Yenişehir) önünde üç gemiyi ele geçirdiler. Ancak Malta'nın güneyindeki Pantelarya adasını ve İspanya'ya tâbi Hamamet yakınındaki Çuhudluk Kalesi'ni rüzgârın yön değiştirmesi sebebiyle fethedemeden geri döndüler. Kuzey Afrika'daki faaliyetleri esnasında Tunus sahillerindeki Bûne ve Sefâkus'ta iki defa kışlayan ve Tunus Sultanı Mevlây Muhammed'le görüşen Pîrî Reis, Cezayir'in Bicăye şehrinde yaşayan Seydî Muhammed Tuvâtî'nin zâviyesinde kaldıklarını, yaz olunca oradan denize açıldıklarını belirtir. Aynı zamanda Korsika yakınındaki Pianosa adasını amcası ile birlikte ele geçirdiklerini, ada halkını esir ederek şehri yağmaladıklarını, İspanya'nın önemli liman şehri Belensiye (Valencia) önlerinde yedi barça zaptettiklerini ifade eder (*Kitâb-ı Bahriye*, s. 518, 578, 596, 636). Pîrî Reis'in iştirak ettiği Akdeniz'deki akınların 901 (1495-96) yılına kadar sürdürüldüğü anlaşılmaktadır.

II. Bayezid tarafından devlet hizmetine çağrılan Kemal Reis'in 901'de (1495-96) İstanbul'daki kabulü sırasında Pîrî Reis de muhtemelen onun yanında idi. Kemal Reis'in Anadolu'daki Haremeyn vakıflarının gelirlerini deniz yoluyla İskenderiye'ye götürmesinde, dönüş yolunda Rodos şövalyeleriyle yapılan çarpışmalarda, bir göke kaptanı sıfatıyla yer aldığı İnebahtı kuşatması sırasında (905/1499), Modon, Koron (1500) ve Anavarin'in (Navarin) (1501) fethi esnasında bir kadirga reisi olarak onun emrinde bulunuyordu (BA, D. Müteferrik, nr. 36806, s. 373; *Kitâb-ı Bahriye*, s. 311). Pîrî Reis, Ege'de ticaret güvenliğini sağlamak amacıyla gönderilen filoda, Memlük Devleti'ne giden olağan üstü elçi heyetinde yine amcasıyla beraberdi. Rodos'taki müslüman esirlerin kurtarılması için Kemal Reis'in görevlendirildiği 909'daki (1504) seferine katıldığı gibi Trablusgarp emîrinin yardım talebi üzerine 910'da (1505) oraya da gitti. Bir yıl sonra Kuzey Afrika'da ve Endülüs'teki müslümanların korunması ve İspanya sahillere düzenlenen akınlarda Portekizliler'e karşı Memlükler'e yardım için sevk edilen asker, mühimmat ve top yüklü filoyu Mısır'a elçilikle birlikte götüren amcasının yanında yer aldı. Kemal Reis'in ölümüyle Pîrî Reis'in hayatında yeni bir dönem başladı (916/1510).

Yavuz Sultan Selim'in Mısır seferinde Kaptanııeryâ Câfer Bey kumandasındaki

filoda bir gemi reisi olarak hazır bulunan Pîrî Reis, Nil nehri üzerinden ulaştığı Kahire'de 919 (1513) tarihli ilk dünya haritasını (TSMK, Revan Köşkü, nr. 1633 mükerre) padişaha takdim etti (923/1517). Kanûnî Sultan Süleyman'ın 927'deki (1521) Belgrad seferi sırasında Tuna donanmasında bulundu, ertesi yıl gerçekleştirilen Rodos seferine de katıldı. Hân Ahmed Paşa isyanını bastırmak için 930'da (1524) deniz yoluyla Mısır'a giden Sadrazam Makbul İbrâhim Paşa'nın filosunda kılavuz olarak görev yaptı. İbrâhim Paşa ile yakından görüşme fırsatı buldu; bu sırada sadrazam onun yazdığı ilk *Kitâb-ı Bahriyye* müsveddesini gemide inceledi (*Kitâb-ı Bahriye*, s. 849-855). Hava muhalefeti yüzünden İbrâhim Paşa, Rodos'tan sonra yolculuğuna karadan devam edince Pîrî Reis sadrazamın isteği üzerine kitabını temize çekmek için Gelibolu'ya döndü. 932'de (1526) *Kitâb-ı Bahriyye*'nin ikinci telifini ve 935'te (1528) ikinci dünya haritasını (TSMK, Hazine, nr. 1824) Kanûnî'ye sundu. Bu sırada kendisinden Pîrî Kethüdâ diye bahsedilmesi onun Gelibolu Tersanesi'nde görevli olduğunu düşündürmektedir. Daha sonra Barbaros Hayreddin Paşa'nın yeniden kurduğu donanmaya katıldı. Korfı kuşatması için 15 Rebiülevvel 944'te (22 Ağustos 1537) Avlonya'da toplanan Osmanlı donanmasında bulunan diğer sancak beyleri ve gemi reisleri arasında Pîrî Reis'e de bir hil'at giydirildi (BA, D. BRZ, nr. 20619, s. 10).

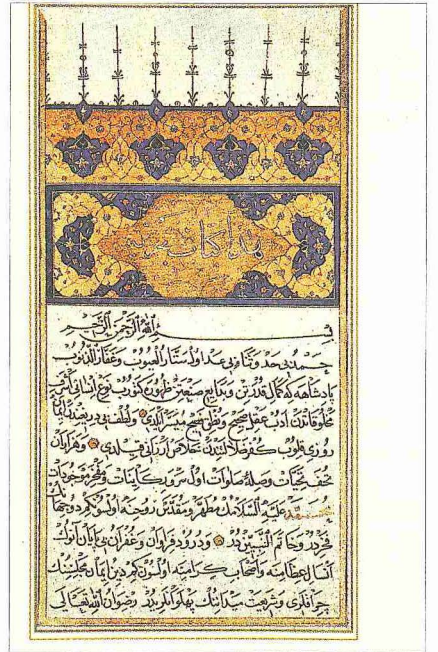
954'te (1547) Ferhad Paşa'nın yerine Hint kaptanlığına getirildi. Bu görevde iken ilk faaliyeti, Hint Okyanusu'ndaki yegâne Osmanlı üssü olan Aden'i mahallî idarecisi Ali b. Süleyman'dan geri almak oldu. 29 Ekim 1547'de Süveyş'ten hareket eden Pîrî Reis altmış gemiden oluşan donanması ile önce Moha Limanı'nda karaya çıktı. Yemen Beylerbeyi Ferhad Paşa'nın takviye ettiği donanma 955 Şevvalinde (Kasım 1548) Aden civarına ulaştı. Osmanlı donanması üç Portekiz gemisini ele geçirdi ve içlerindeki 120 gemici esir edildi. Eski Aden sancak beyi Kasım Bey'in karadan, Pîrî Reis'in denizden yürüttüğü hareket karşısında yardıma gelen Portekiz gemileri önce Aden Limanı'na girdiyse de Osmanlı donanmasını görünce geri döndü. Pîrî Reis 19 Zilkade 955'te (20 Aralık 1548) Aden önlerine geldi, karaya asker ve top çıkardı. Başlatılan genel bir hücumun ardından 14 Muharrem 956'da (12 Şubat 1549) Aden yeniden fethedildi. Mısır Beylerbeyi Dâvud Paşa'nın Aden'in fethi haberini İstanbul'a bildirmesi üzerine Pîrî

Reis'e 100.000 akçelik terakkî verildiği gibi bütün kumandanların ulûfeleri arttırıldı (Matrakçı Nasuh, vr. 88^b, Kâtib Çelebi, s. 89). Ayrıca 5 Ramazan 957'de (17 Eylül 1550) sancak beyi rütbesindeki Hint Kaptanı Pîrî Bey'e 25.000 akçe terakkî verildiğine dair bir kayda rastlanır (BA, KK, nr. 209, s. 98).

Pîrî Reis'in ikinci seferi Portekizliler'in Basra körfezindeki en önemli üssü olan Hürmüz üzerine oldu. Bu sefer için kadirga, baştarda, kalyata ve kalyondan oluşan otuz gemilik donanmayla Cemâziyelevvel 959'da (Mayıs 1552) Süveyş'ten hareket etti. Bâbülmendep'i geçerek Hint Okyanusu'na çıktı ve Aden, Şihr, Zufâr limanlarına ulaştıktan sonra Re'sülhadd'e vardı. 21 Şevval 959'da (10 Ekim 1552) muhtemelen oğlu Mehmed Bey idaresinde bir kalyatayı Basra'ya gönderip Basra Beylerbeyi Kubâd Paşa'yı kendisine verilen görevden haberdar etti. Buna göre Pîrî Reis, Hürmüz'ü ele geçirdikten sonra Bahreyn adalarına kadar ilerleyip buraları Osmanlı hâkimiyeti altına alacak, ardından emrindeki donanmayla Basra'da kışlayacak veya on gemiyi burada bırakarak Süveyş'e dönecekti (Orhonlu, XXXIV/134 [1970], s. 241).

Uman denizine girdikten sonra Maskat'ı kuşatan Pîrî Reis, bir hafta süren kuşat-

Pîrî Reis'in *Kitâb-ı Bahriyye* adlı eserinin ilk sayfası (TSMK, Hazine, nr. 642)

manın ardından kale kumandanı ile birlikte 128 Portekiz askerini esir alıp kaleyi fethetti. Arkasından Hürmüz üzerine yürüdü. Yirmi sekiz gemiden oluşan donanma ve 850 askerle Portekizliler'in elindeki Hürmüz'ü muhasara etti. Adanın hemen hemen tamamı ele geçirildiyse de kale kumandanı D. Alvaro de Noronha direnişini sürdürdü ve iç kale alınamadı. Çarpışmanın uzun sürmesi Osmanlı kuvvetlerinin mâneviyatını sarsmıştı. Pîrî Reis kuşatma devam ederken üstün bir Portekiz donanmasının baskınına uğramaktan endişe ediyordu (a.g.e., XXXIV/134 [1970], s. 243-244). Böyle bir ihtimal karşısında muhasarayı kaldırarak Basra'ya doğru hareket etti. Ancak bunun kendisine verilen altın ve mücevher karşılığında olduğu haberi Basra'da yayıldı (Celâlzâde, vr. 482^{a-b}). Kubâd Paşa da durumu İstanbul'a bildirdi. Buna karşılık çok geçmeden bir Portekiz donanmasının Hürmüz önlerine geldiği haberi bu ithamların yersiz olduğunu gösterir.

Basra körfezinin Portekiz donanması tarafından kapatılma tehlikesi karşısında asıl donanmasını Basra'da bırakarak üç kadirga ile Süveyş'e hareket eden Pîrî Reis, gemilerden birinin yolda karaya oturup parçalanması yüzünden sadece iki kadirgayla Süveyş'e ulaştı ve oradan karayoluyla Kahire'ye gitti. Ancak Mısır Beylerbeyi Semiz Ali Paşa tarafından iyi karşılanmadı ve ordusunu savaş meydanında bırakıp kaçan bir kumandan gibi algılandı. Basra Beylerbeyi Kubâd Paşa'nın yaydığı, Hürmüz'deki müslümanların mallarını mülklerini yağma ettirdiği ve rüşvet karşılığında kuşatmayı kaldırdığı yolundaki haberler de Mısır'a ulaşmıştı. Bu sırada Kanûnî Sultan Süleyman Halep'te bulunuyordu. Bu ithamlar yüzünden muhtemelen Dîvân-ı Mısır'da öldürüldü (960 sonu / 1553 sonları). Bütün malları ve eşyası Mısır'daki idareciler tarafından müsadere edilerek İstanbul'a gönderildi. Pîrî Reis'in eşyası İstanbul'a götürülürken koruma görevinde bulunduğu için Mısır sancak beylerinden İbrâhim Bey 6 Cemâziyelevvel 961'de (9 Nisan 1554) 30.000 akçe terakkî aldı (BA, KK, nr. 211, s. 35). Bir süre sonra Kubâd Paşa'nın da Basra beylerbeyiliğinden uzaklaştırıldığı 15 Rebûllevvel 961'de (18 Şubat 1554) mâzul olarak İstanbul'da bulunmasından anlaşılmaktadır (BA, KK, nr. 1766, s. 43).

Pîrî Reis asıl, çizdiği iki dünya haritası ve Akdeniz portolanı olan *Kitâb-ı Bahriyye* adlı eseriyle büyük ün kazanmıştır. Gelibolu'da çizdiği 919 (1513) tarihli dünya haritası parçası İspanya, Portekiz ve Batı

Afrika kıyıları ile Amerika kıtasının doğu kıyılarını göstermektedir. Günümüzde mevcut en eski dünya haritası olması bakımından önemi tartışılmaz olan haritanın kaynakları Doğu ve Batı dünyasından kendisine ulaşan eski haritalarla Kristof Kolomb'un haritasıdır. Pîrî Reis *Kitâb-ı Bahriyye*'de, Hint ve Çin denizlerinin yeni yapılan haritaları hakkında ilk bilgileri kendisinin elde etmiş olduğunu ve Yavuz Sultan Selim'e bu haritaları takdim ettiğini bildirir. Haritada o zamana kadar yapılan yeni keşiflerin dikkatle takip edildiğini gösteren ipuçları vardır. Pîrî Reis, Portekizliler ve İspanyollar'ın Hint ve Atlas Okyanusu seferlerini dikkatle izlemiş olmalıdır. Nitekim 935'te (1528-29) çizdiği ikinci dünya haritası Atlas Okyanusu'nun kuzeyini, Kuzey ve Orta Amerika kıyılarını göstermektedir. Ege ve Akdeniz kıyılarının atlası niteliğindeki *Kitâb-ı Bahriyye* ilki 927'de (1521) mensur olarak, ikincisi gözden geçirilmiş ve temize çekilmiş, kısmen manzum şekilde 932'de (1526) Kanûnî Sultan Süleyman'a takdim edilmiştir. Birinci telif *Kitâb-ı Bahriyye* nüshalarında en fazla 134 olan harita sayısı ikinci telifte 223'e ulaşmaktadır. Az sayıda kaynak dışında esas itibarıyla Pîrî Reis'in kendi gözlemlerine dayanan *Kitâb-ı Bahriyye* denizcilerin elinden düşürmediği bir rehber kitap olmuştur. Yabancı dillerde tam ve kısmî tercümeleri bulunmaktadır (bk. KİTÂB-ı BAHİRİYYE).

BİBLİYOGRAFYA :

Pîrî Reis, *Kitâb-ı Bahriyye*, Ankara 1935, s. 311, 518, 578, 596, 636, 849-855; Matrakçı Nasuh, *Süleymannâme*, Arkeoloji Ktp., nr. 379, vr. 88^b; Celâlzâde, *Tabakâtü'l-memâlik*, vr. 482^{a-b}; Kâtib Çelebi, *Tuhfetü'l-kibâr fi esfâri'l-bihâr* (nşr. Orhan Şaik Gökyay), İstanbul 1973, s. 89; S. Soucek, *Pîrî Reis and Turkish Mapmaking after Columbus: The Khalili Portolan Atlas*, London 1996; a.mlf., "Pîrî Re'is", *El²* (İng.), VIII, 308-309; *Uluslararası Pîrî Reis Sempozyumu Tebliğler Kitabı: 27-29 Eylül 2004*, İstanbul, ts.; Cengiz Orhonlu, "Hint Kaptanlığı ve Pîrî Reis", *TTK Belleten*, XXXIV/134 (1970), s. 235-254; Fuad Ezgü, "Pîrî Reis", *İA*, IX, 561-565; İdris Bostan, "Kemal Reis", *DİA*, XXV, 226-227.

İDRİS BOSTAN

PİRİNÇ HANI

Bursa'da
XVI. yüzyılın başında
inşa edilen han.

Önceleri Hân-ı Cedîd-i Hâkânî, Kârban-saray, Hân-ı Cedîd-i Âmire gibi isimlerle anılan Pirinç Hanı, Koza Hanı'ndan sonra Sultan II. Bayezid tarafından İstanbul'daki camisine vakıf olarak Bursa'da yaptırı-

lan ikinci handır. Bu sebeple Koza Hanı'na Hân-ı Cedîd-i Evvel, Pirinç Hanı'na Hân-ı Cedîd-i Sâni adı da verilmiştir. XVII. yüzyıl başlarından itibaren Pirinç Hanı adıyla anılan yapı Cumhuriyet caddesi üzerinde bulunmaktadır. İnşası hakkında *Bursa Kadı Sicilleri*'nden bilgi edinilen hanın eskiden kapısında üzeri sıvanmış bir kitâbenin bulunduğu ileri sürülmüşse de yapılan son büyük onarımda kitâbe yerinin boş olduğu anlaşılmıştır. II. Bayezid hanın inşaat masrafları için 10.000 akçe göndermiştir. Arşiv belgelerine göre yapının mimarı Yâkub Şah b. Sultan Şah, yardımcısı Ali b. Abdullah olup 913 Muharreminde (Mayıs 1507) inşaatla başlanmıştır. 914 Rebûllevvelinde (Temmuz 1508) tamamlanan yapıda hizmeti geçen ulûfeciler cemaatından Zaîm İbrâhim'e 1000 akçe atıyye verilmiş ve Bursa benek kumaşından yapılan bir hil'at giydirilmiştir. Hanın su yollarını döşeyip Pınarbaşı menbaından suyunu getiren Kasım su yolu meremmetçiliğine, Üstat Hayreddin ise dâimî han meremmetçiliğine tayin edilmiştir.

Pirinç Hanı yontma moloz taş ve üç sıra tuğla ile örülmüş duvar örgüsüne sahiptir. Taçkapısı kesme taş ve üç sıra tuğla, kemerler, kubbeler ve tonozlar yine tuğla, avlu kemerleri ve ayakları kesme taş-tandır. Dış pencere kemerleri bazan tuğla, bazan taş-tuğla karışıktır. 70 × 75 m. ebadında iki katlı hanın alt katında otuz odası vardır. Odalar, 1,35 × 1,35 m. ebadında kesme taş ayaklarla taşınan sivri kemerli ve çapraz tonozlu revakların arkalarında yer alır. Kapıları hanın içine açılan otuz dört adet odadan biri önündeki revak kemeriyle birlikte tuvalet haline getirilmiştir. Cümle kapısının kuzeyindeki dört adet odanın arkalarında depoları da bulunduğu cepheden dışarı taşkınlık yapmakta, bunlara han içine bağlantıları bulunmayan, cümle kapısının kuzeyinde bir ve güneyinde üç adet 3,70 m. derinliğindeki dükkânlar da eklenirse oda sayısı otuz sekiz olmaktadır. Bu odalar binanın doğu, kuzey ve güney cephelerini dolanmaktadır; batı cephesinin boydan boya beşik tonozla geçilmiş olması burasının ahır kısmı olduğunu göstermektedir. Üst katta 1,35 × 1,35 m. ebadında kesme taş ayaklarla taşınan sivri kemerli ve kubbeli revakların arkalarında hepsi ocaklı kırk sekiz adet oda vardır. Kapının sağ ve solundaki iki odanın cepheden taşan uzantıları alt kattaki depoların üstünü örtmekte ve hanın taç-kapısına anıtsal bir görüntü vermektedir. Alt kattaki odaların dış cepheleri mazgallıdır; bu odalarda pencereler han içine, üst